

Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

Esityksen vaikutusarvioinneissa todetaan, että nyt esitetty muutos "vaikuttaisi todennäköisesti maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen heikentymiseen, koska kotoutumistoimet tutkitusti edistävät kotoutumista ja ovat kannattavia erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa." (s. 14). YKA yhtyy arvioon ja suhtautuu täten kriittisesti esitykseen.

On myös syytä huomioida sivulla 7 mainittu Kuntaliiton ja useiden kuntien huoli siitä, että laskennallisen korvauksen taso on ollut jo pitkään nousseisiin kustannuksiin nähden riittämätön.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauskustannuksesta (32 a §)

Vaikka esityksen vaikutusarvioinnissa todetusti kunnilla on käytössä järjestelyitä asiakasmaksujen keräämiseen, on oletettavaa, että muukin kuin mainittu mahdollisista oikaisuvaatimuksista johtuva hallinnollinen työ lisääntyy tiedostusvelvollisuudesta ja viranomaispäätöksenteosta johtuen. Tämä aiheuttaa kustannuksia, jotka tulisi vaikutusarvioinnissa suoremmin noteerata. On myös syytä huomioida, ettei esityksessä todetusti tällä hetkellä ole tarkkaa tietoa siitä, kuinka usein ja minkä laatuista kustannuksia käyttämättömistä palveluista syntyy. Edellä mainituista syistä YKA suhtautuu varauksella siihen, että esitetyllä muutoksella saataisiin säästöjä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että hallintolain 26 §:n mukaisesti viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Tämän yhteydessä on syytä huomioida hallintolain esitöissä mainittu asiainhaara, että viran puolesta järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen on asianosaiselle aina maksutonta.

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

Aikuistumisen tuen ikäraja nostettiin vuonna 2021. Muutosta perusteltiin tuolloin nuorten syrjäytymisen ehkäisemisellä. YKA katsoo, että tämä peruste on edelleen pätevä ja ennen ikärajan laskua tulisi seurata ja arvioida, millaisia vaikutuksia vuoden 2021 muutoksella on ollut.

Alaikäisenä yksin maahan tulleiden nuorten kotoutumisen tukeminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä tämä edesauttaa heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja estää nuorten syrjäytyminen. YKA yhtyy esityksessä todettuun vaaraan siitä, että muutos voi johtaa aikuissosiaalityön, mielenterveyspalveluiden tai opiskelijahuollon palveluiden tarpeen ja kustannusten kasvuun. Lisäksi YKA katsoo, että muutoksesta koituva säästö (0,8 me/vuosi) on maltillinen mahdollisiin haittavaikutuksiin nähden.

Esityksessä todetusti muutos aiheuttaa ELY-keskuksille kustannuksia erityiskorvauspäätösten läpikäymiseen. ELY-keskuksissa on arvioitu, että tämä tulee nostamaan henkilöstöresursseja ja tämä tuli huomioida, jos esitetty muutos toteutuu.

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

Ei lausuttavaa.

Muut huomiot

YKA pitää kannatettavana ehdotusta, että ihmiskaupan uhrien korvauksiin liittyvää lausuntomenettelyä kevennetään ja ELY-keskusten työtaakkaa helpotetaan. Samoin YKA pitää hyvänä, että esitys sisältää

hallitusohjelman mukaisesti kunnille osoitetun viiden miljoonan euron tuen maahanmuuttajäideille kohdistettujen kieli- ja kotoutumiskoulutuksen sekä näitä tukevien palveluiden järjestämiseen.

